

Dosarul nr. 3ra-1453/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V.Ciurac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Buhanci, S. Gîrbu, M. Guzun)

ÎNCHEIERE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de Vitalie Codreanu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Codreanu
împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a
profesiei de avocat, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova
cu privire la contestarea actelor administrative,
împotriva deciziei din 13 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 aprilie 2017, Vitalie Codreanu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a
profesiei de avocat solicitând constatarea ca fiind ilegale acțiunile Comisiei de
licențiere a profesiei de avocat în partea ce ține de respingerea cererii prin care a
solicitat de a fi admis în profesia de avocat, anularea deciziei Comisiei de licențiere
a profesiei de avocat din 17 decembrie 2017 prin care a fost respinsă cererea și
decizia din 27 martie 2017 prin care s-a respins cererea prealabilă, obligarea
pârâtului de a emite actul administrativ prin care să fie acceptată cererea și să fie
admis în profesia de avocat, restituirea taxei de 5000 lei ca ilegal impusă de a fi
achitată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin hotărârea Comisiei de
licențiere a profesiei de avocat adoptată la ședința din 17 februarie 2017 a fost
respinsă cererea sa prin care a solicitat de a fi admis în profesia de avocat, din motiv
că nu întrunește condițiile prevăzute la art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la
avocatură. Nefiind de acord hotărârea menționată, prin cererea prealabilă din 01
martie 2017, adresată Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, a solicitat
revocarea acesteia. Examinând cererea prealabilă, Comisia de licențiere a profesiei
de avocat, prin decizia din 27 martie 2017 a refuzat în admiterea cerințelor din
cererea prealabilă, fără însă a-l informa în modul prevăzut de lege despre decizia
adoptată și fără a motiva decizia adoptată și motivele invocate la respingerea cererii
prealabile. Respingerea cererii prealabile prin decizia Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat din 27 martie 2017 este neîntemeiată și chiar ilegală, având în

vedere că la adoptarea deciziei, instituția vizată, a acționat cu derogare de la principiile legale în vigoare, ceea ce denotă că decizia contravine legislației în vigoare.

Reclamantul a menționat că hotărârile atât din 17 februarie 2017, cât și din 27 martie 2017 ale Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, denigrează imaginea Comisiei, precum și însăși a profesiei de avocat. Aceste acte nu corespund condițiilor de formă și conținut ale unui act oficial, deoarece nu conțin motivele și temeiurile pentru care a fost respinsă cererea, inclusiv și cererea prealabilă și nu au fost indicate care condiții prevăzute de art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, nu le întrunește reclamantul. Nu a fost indicată modalitatea de examinare a cererilor, precum și modalitatea de votare, câte voturi au fost expuse „pro” și „contra” și nu s-a referit la faptul dacă au fost și opinii separate. La fel, de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat la caz au fost încălcate flagrant prevederile legale, după cum urmează: art. 16 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, art. 43 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, art. 3 lit. c) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, art. 8 CEDO privind dreptul la respectarea vieții sale private. Avocații fiind responsabili de respectarea legalității în stat, organul care reprezintă profesia de avocat în țară, a acționat în contradicție cu normele legale în vigoare, a negat practica judiciară instituită și cu atât mai mult, a încălcat principiile de bază consfințite de CEDO. Nu este clară poziția Comisiei de licențiere a profesiei de avocat la interpretarea și aplicarea neuniformă a legislației în vigoare, precum și la aplicarea selectivă și discriminatorie a prevederilor legale, deoarece în unele cazuri, în baza aceluiași principii, solicitanții sunt admiși în profesia de avocat. Acest fapt denotă o poziție contradictorie și ambiguă a comisiei, care pe de o parte, prin hotărârea din 05 mai 2016 diferențiază două etape de accedere în profesia de avocat, după cum prevede și Legea cu privire la avocatură, admiterea în profesia de avocat și licențierea profesiei de avocat, ca prin decizia din 27 martie 2017, din motive necunoscute și contrare propriei poziții, să ia o poziție diametral opusă, fără nici un fel de motivare și explicare de ce s-a ajuns la o asemenea decizie.

Reclamantul a indicat că nu este clar în baza căror raționamente și temeiuri, unii solicitanți, care cad direct sub incidența prevederilor art. 10 al Legii cu privire la avocatură, sunt admiși în profesie. În opinia sa, acțiunile Comisiei de licențiere a profesiei de avocat urmează a fi examinate prin prisma Legii nr.121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, prevederile căreia în mod repetat dovedesc interpretarea și aplicarea discriminatorie a legislației Republicii Moldova în cazul ce îl privește. Contrar deciziilor adoptate de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat, întrunește condițiile prescrise în dispoziția art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură. Or, din conținutul Capitolului III, admiterea în profesia de avocat și Capitolului IV, licențierea profesiei de avocat din Legea cu privire la avocatură este evidentă distincția care trebuie avută în vedere atunci când eventualii candidați solicită obținerea licenței de avocat. În contextul dat, legislatorul a instituit 2 etape pentru exercitarea profesiei de avocat: prima etapă fiind admiterea în profesia de avocat; a doua etapă fiind eliberarea propriu zisă a licenței de avocat, act în baza căruia și este exercitată profesia de avocat. Totodată, este de menționat că a doua etapă este o atribuție exclusivă a Ministerului Justiției al Republicii Moldova,

conform art. 22 alin. (2) al Legii cu privire la avocatură, iar prima etapă-admiterea în profesia de avocat este de competența Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, conform prevederilor art. 45 alin. (3) lit. d) al aceleiași legi. Etapele enunțate se preced una pe alta și prin urmare nu poate fi eliberată licența de avocat, fără a fi admis solicitantul în profesia de avocat. Astfel, la momentul solicitării de a fi admis în profesia de avocat, nu erau anumite temeiuri de a respinge cererea sa, or, în altă ordine de idei, eventuala motivare a comisiei prin faptul incompatibilității este lipsită de suport legal și chiar contravine legislației în vigoare, cât și drepturilor și libertăților garantate și protejate inclusiv și de CEDO. Pentru a asigura proporția intereselor individuale în raport cu cele publice, Comisia de licențiere a profesiei de avocat la etapa admiterii în profesia de avocat este în drept să admită în profesia de avocat solicitanții angajați în câmpul muncii în funcții retribuite, conform art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură și nimic nu îngreșește retragerea licenței respective, în ipoteza în care solicitantul nu va respecta prevederile art. 11 din Lege, la etapa licențierii profesiei de avocat reglementată din aceeași Lege. Or, cele două etape de accedere în profesia de avocat prevăzute de legiuitor, asigură respectarea art. 11 din Lege, pe de o parte și dreptul la viața privată, inclusiv dreptul la exercitarea oricărei funcții retribuite, pe de altă parte. Dreptul la alegerea ocupației perfect se interferează cu prevederile art.8 CEDO, care stipulează că, orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private. CtEDO a reafirmat în raport cu propria jurisprudență că viața privată are un câmp larg care include în sine, pe lângă celelalte aspecte, dreptul la dezvoltarea personală, libertatea de a decide în privința propriului viitor, posibilitatea de a-și dezvolta identitatea personală și socială a fiecărui individ, prin relaționarea cu cei din jurul său, că viața profesională face parte din zona de interacțiune între individ și ceilalți care, chiar și într-un context public, poate să țină de viața privată. Restricțiile aduse vieții profesionale pot intra în câmpul de aplicare al articolului 8 și atunci când au repercusiuni în modul în care individul își creează identitatea socială, și profesională (Campagnano vs. Italia. 77955/01).

Reclamantul a invocat că nu-i poate fi imputată încălcarea art.21 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură, deoarece conform art. 10 alin.(2) este stabilit că de aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, după demisia din funcția de judecător și procuror, au continuat să activeze în domeniul dreptului. Art. 10 alin.(2) coroborat cu art.21 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură, trebuie aplicate într-o așa manieră, încât să nu fie încălcat dreptul la muncă și dreptul la viața privată, garantate de legislația națională și protejate de CEDO. În caz contrar, în ipoteza în care persoanele învederate de normele de drept stabilite la art. 10 alin.(2) și art. 21 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură, s-ar retrage din câmpul muncii fiind impuse de imperativul accederii în profesia de avocat, s-ar știrbi din dreptul la muncă și dreptul la viața privată prevăzute de legea fundamentală a Republicii Moldova și garantate de CEDO. Pe de altă parte, procedura de obținere a licenței, ca orice altă procedură, necesită timp pentru pregătirea actelor necesare și prevede luarea unei hotărâri de organul abilitat. Or, după cum s-a menționat, respectiva stare de incompatibilitate nu survine în momentul depunerii cererii de admitere în profesie de avocat, ci în momentul în care candidatul/solicitantul capătă dreptul de a desfășura activitate de avocat în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea cu privire la avocatură. În asemenea circumstanțe, Comisia de licențiere urma doar să

verifice dacă reclamantul, după admiterea în profesia de avocat, dar înainte de a obține licența în corespundere cu art.22 din Legea cu privire la avocatură, nu abuzează de acest drept, fiind antrenat în alte activități profesionale incompatibile cu statutul de avocat. Prin urmare, eventuala invocare de către Comisie a incompatibilității la admiterea în profesia de avocat în condițiile art. 10 alin.(2) din Legea cu privire la avocatură, nu ar avea temei legal, cu atât mai mult că cerința imperativă de neparticipare în alte activități profesionale, față de candidații scutiți de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare în lege nu este prevăzută și respectiv nu este interzis. La fel, a declarat ca fiind ilegal abuzul Comisiei de licențiere a profesiei de avocat în partea ce ține de impunerea de a achita taxa de 5000 lei, în caz contrar nu se admite spre examinare cererea. Impunerea achitării acelei taxe de 5000 lei contravine legislației în vigoare, iar Comisia de licențiere a profesiei de avocat nu este în drept a impune solicitantii a achita această sumă. În acest sens, urmează a se ține cont de faptul că prevederile art. 37 din Legea cu privire la avocatură reglementează competențele Congresului; atribuțiile Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova sunt statuate în dispoziția art. 39 și nu în cele de la art. 37 ale Legii sus indicat. Astfel, se constată o depășire a competențelor din partea Consiliului Uniunii Avocaților. În temeiul art. 37 lit. f) al Legii cu privire la avocatură, Congresul stabilește cuantumul taxelor pentru examenele de admitere la stagiul și pentru examenele de calificare, cuantumul taxei pentru efectuarea stagiului profesional. În opinia sa, nu există nici un temei legal de a percepe vreo taxă pentru admiterea în profesia de avocat a persoanelor care cad sub incidența prevederilor art. 10 alin. (2) din Lege, deoarece persoanele menționate sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare. Legiuitorul nu a investit nici Congresul cu o asemenea atribuție precum stabilirea cuantumului taxelor pentru această categorie de solicitanți. Totodată, a menționat că Comisia de licențiere nu l-a informat despre examinarea cererii depuse, nu i s-a acordat dreptul de a participa la ședința Comisiei pentru a reprezenta drepturile și a motiva cererea depusă, precum și nu a fost informat de Comisia de licențiere despre hotărârea adoptată.

Prin încheierea protocolară din 16 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 02 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Codreanu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova; Comisia de licențiere a profesiei de avocat, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actelor administrative.

Prin decizia din 13 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Vitalie Codreanu și s-a menținut hotărârea din 02 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că acțiunile Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat sunt legale, or, unica condiție impusă de legiuitor persoanelor care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau de procuror este că acestea să solicite eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat în termen de 6 luni după demisia din

funcțiile respective. Prin urmare, este evident faptul că funcția de procuror nu oferă dreptul de a solicita eliberarea licenței de avocat.

De asemenea, instanța de apel a relevat, în ceea ce privește pretenția reclamantului privind restituirea taxei de 5000 lei, că prin noțiunea de taxa se înțeleg acele obligații bănești pe care trebuie să le achite persoanele fizice și juridice pentru diferite prestații efectuate de autoritățile publice și constă în sumele de bani prevăzute de hotărâri sau ordonanțe guvernamentale. Conform art.37 lit. f) din Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2002, Congresul are următoarele atribuții: stabilește cuantumul taxelor pentru examenele de admitere la stagiul și pentru examenele de calificare, cuantumul taxei pentru efectuarea stagiului profesional. Instanța de apel a menționat că prin hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 01 iulie 2011 s-a stabilit cuantumul taxei: pentru examenul de admitere la stagiul în mărime de 500 lei; pentru examenul de calificare în mărime de 1000 lei; pentru efectuarea stagiului profesional în mărime de 2000 lei; pentru examinarea cererii de către Comisia de licențiere privind admiterea în profesia de avocat a persoanelor specificate la art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, în mărime de 5000 lei.

La 11 mai 2018, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.96), Vitalie Codreanu a declarat recurs împotriva deciziei din 13 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi de admitere a cerințelor sale.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare au aplicat și au interpretat eronat normele de drept material. La fel, au omis să interpreteze corect legea prin coroborarea tuturor normelor de drept relevante, au reiterat într-o manieră abstractă argumentele invocate de Uniunea Avocaților și nu au ținut cont de prevederile legale și jurisprudența CtEDO.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 13 martie 2018, iar Vitalie Codreanu a declarat recurs la 11 mai 2018, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.96), ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vitalie Codreanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vitalie Codreanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Vitalie Codreanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vitalie Codreanu împotriva deciziei din 13 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic